

КРЕДИТ ШАРТНОМА № _____

(Бизнес-овердрафт кредит маблағи ажратиш бўйича)

« ____ » _____ 20__ йил

_____ (тузилган жой)

Чет эл капитали иштирокидаги "Namkorbank" АТБ (бундан буён матнларда "Кредитор" деб номланади) номидан "____" _____ 20__ йилдаги № _____ -сонли ишончнома асосида ҳаракат қилувчи банкнинг _____ филиали бошқарувчиси/БХО бошлиғи _____ бир тарафдан ва (бундан буён матнда «Қарз олувчи» деб юритилувчи) _____ номидан Низом (*Гувоҳнома, Ишончнома*) асосида иш юритувчи _____ иккинчи тарафдан, ушбу шартномани (бундан буён матнда шартнома деб юритилади) қуйидагилар тўғрисида туздилар:

1. Шартнома предмети

1.1 Мазкур шартномага мувофиқ кредитор қарз олувчига 12 ой муддатгача кредит линия очиш, ҳар бири 3 ой муддатдан ошмаган миқдорда кредит тақдим қилиш мажбуриятини, қарз олувчи эса линия миқдоридан келиб чиқиб, мазкур шартнома шартларига мувофиқ таъминот билан таъминлаш, линия бўйича олинини назарда тутилган кредитлар тани, улар бўйича ҳисобланган фоизлар, шартномага асосан юзага келадиган бошқа тўловларни шартномага илова қилинган қайтариш графигига асосан тўлаш мажбуриятларни олади.

2. Умумий қоидалар

2.1 Мазкур шартномага асосан қарз олувчи шартноманинг 3.1-бандида кўрсатилган миқдоргача кредит олиши мумкин.

2.2 Ажратиладиган кредит мазкур шартномага асосан қийматидан келиб чиқиб, линия доирасида ҳар бирининг муддати 3 ойдан ошмаган ҳолда тақдим қилинади.

2.3 Кредит шартномасига асосан ўрнатилган лимит доирасида кредит линияларидан фойдаланиш муддати шартнома имзоланган санадан бошлаб шартнома тугашига 3 ой қолгунича амал қилади. Бу муддат тугаганидан сўнг қарз олувчи кредит линиялари (транш) очиш кредит маблағини олиш ҳуқуқини йўқотади.

2.4 Ҳар бир транш қарз олувчи томонидан тақдим қилинган тўлов топшириқномаси асосида ссуда ҳисобварағидан қарз олувчининг талаб қилиб олингунча ҳисобварағига ўтказиш билан ажратилади. Кредитни ажратиш санаси кредит суммасини қарз олувчининг талаб қилиб олингунча ҳисобварағига ўтказилган сана бўлиб ҳисобланади.

2.5 Кредит шартномага асосан белгиланган лимит доирасида дастлабки ажратилган кредит (транш) тўлиқ сўндирилмагунча кейинги транш бўйича кредит маблағини ажратилмайди.

2.6 Кредит қайтаришлик, тўловлилик, таъминланганлик, муддатлилик ва мақсадли фойдаланиш шартлари асосида берилади.

2.7 Кредит маблағлари *банкнинг ўз маблағлари/хорижий линия маблағлари (линия номи ёзилади)* ҳисобидан ажратилади.

2.8 Қарз олувчи кредитор томонидан тақдим этилган кредитдан фақат хом-ашё, тайёр маҳсулотлар сотиб олиш, кўрсатилган хизматлар учун, коммунал, ижара, иш ҳақи, муддатли солиқ тўловларини амалга ошириш, божхона тўловлари, давлат божи, тендерда қатнашиш учун кафолат суммасини тўлаш мақсадларида фойдаланишни ўз зиммасига олади.

2.9 Қарз олувчи кредитор томонидан тақдим этилган кредитдан қуйидаги йўналишларда фойдаланмаслик мажбуриятини ўз зиммасига олади:

- a) Банк олдидаги мавжуд қарздорликларни тўлаш;
- b) Бошқа шахсларга қарз маблағларини тақдим қилиш ёки тўлаш;
- c) Қимматли қоғозлар, акциялар сотиб олиш;
- d) Дивиденд тўловларини амалга ошириш;
- e) Иш ҳақидан бошқа мақсадларда ҳисобварағдан нақд пул кўринишида чиқим қилиб олиш;
- f) Юридик шахслар устав фондига улуш сифатида киритиш.

2.10 Қарз олувчи ва/ёки учинчи шахслар кредит бўйича қуйидаги таъминотларни тақдим этади {кераксизи истисно қилинсин}:

- a) Қарз олувчи томонидан шартнома бўйича мажбуриятларни бажаришни таъминлаш учун {гаров предмети ҳисобланган кўчар мол-мулк} гаровга қўйиш тўғрисида гаров шартномасини тузиш;
- b) Қарз олувчи томонидан шартнома бўйича мажбуриятларни бажаришни таъминлаш учун {ипотека предмети ҳисобланган кўчмас мулк} гаровга қўйиш тўғрисида гаров шартномасини тузиш;
- c) {кафил/кафиллар} билан қарз олувчининг кредитор олдидаги шартнома юзасидан мажбуриятларини бажариш бўйича кафиллик шартномасини расмийлаштириш ва имзолаш.

3. Шартнома баҳоси

3.1 Шартномага асосан линия миқдори _____ сўмни ташкил қилади.

4. Тасдиқлаш ва кафолатлар бериш

4.1 Қарз олувчи юридик шахс–тадбиркорлик субъекти бўлиб, Ўзбекистон Республикасининг қонунчилигига мувофиқ ташкил этилган/рўйхатдан ўтказилган, ўз фаолиятини амалга ошириш учун зарур бўлган ҳуқуқий лаёқатга эгаллигини тасдиқлайди.

4.2 Қарз олувчи кредиторга тақдим этган кредит олиш билан боғлиқ бўлган зарурий ҳужжатлар ҳақиқийлиги, маълумотларнинг ишончлилиги ва ҳужжатларнинг нусхалари аслига тўғрилигини кафолатлайди.

4.3 Қарз олувчи мазкур шартнома тузилаётган санага қадар бўлган ва кредитор томонидан мазкур шартнома бўйича мажбуриятлар бажарилишига таъсир кўрсатувчи мажбуриятлари ҳақидаги маълумотларни кредиторга тақдим этади.

4.4 Қарз олувчи шартнома бўйича ўз мажбуриятларини бажариш имконини бермайдиган ва кредиторга маълум қилмаган суд ишларида даъвогар, жавобгар ёки учинчи шахс сифатида иштирок этмайди.

4.5 Шартнома тузаётган қарз олувчи хато фикрлар, ёлғон, зўравонлик, таҳдидлар, ёмон ниятли келишув ёки оғир ҳолатларга тўғри келиб қолиши таъсирида эмаслигини тасдиқлайди.

4.6 Тасдиқлаш ва кафолатлар беришга қарз олувчи тўлиқ ҳажмда амал қилиши лозим. Шартномада кўзда тутилган тасдиқлаш ва кафолатлар беришга амал қилинмаган ёки лозим даражада амал қилинмаган тақдирда кредитор қарз олувчига кредит тақдим этишдан бош тортишга ҳақли.

4.7 Қарз олувчи билан алоқа боғлаш усули: мазкур шартноманинг 17 бобида кўрсатиб ўтилган реквизитлар, шу жумладан чекланмаган ҳолда мижознинг юридик манзили _____, телефон рақами: _____ (вакилнинг уяли алоқа рақами).

4.8 Кредитор билан алоқа боғлаш усули: мазкур шартноманинг 17 бобида кўрсатиб ўтилган реквизитлар, шу жумладан чекланмаган ҳолда 0 800 1 200 200 ҳамда 1256 (пуллик) рақамлар.

5. Кредитни тўлаш (қайтариш)

5.1 Қарз олувчи томонидан шартнома шартларига мувофиқ қабул қилиб олинган кредит {сана} гача қайтарилиши лозим.

5.2 Кредит асосий тани бўйича имтиёзли давр тақдим этилмайди.

5.3 Қарз олувчи томонидан шартнома шартларига мувофиқ ажратилган кредит асосий қисми ва фоизлар миллий валютада қайтарилиши лозим.

5.4 Шартнома шартларига мувофиқ қарз олувчи томонидан олинган кредит у томонидан шартномага илова тариқасида белгиланган (кредитни тани ва фоизларни тўлаш жадвали) тўлов жадвалига мувофиқ қайтарилиши лозим. Кредитни тўлаш ва фоизларни тўлаш жадвали шартноманинг ажралмас қисми бўлиб ҳисобланади.

5.5 Қарз олувчи кредиторни олдиндан хабардор қилган ҳолда кредитни тўлагича ёки бир қисмини олдиндан тўлашга ҳақли. Бунда кредит шартномасини муддатидан олдин бекор қилиш билан боғлиқ қўшимча тўловлар ундирилмайди.

5.6 Кредитнинг асосий тани ва фоизлари аннуитет/дифференциал усулда тўланади.

6. Кредит бўйича фоизлар

6.1 Қарз олувчи кредитдан фойдалангани учун кредиторга йиллик {фоиз миқдори,} миқдордаги ўзгармас/ўзгарувчан фоизни тўлайди.

Кредит бўйича бир маротабалик коммиссион тўлов __фоизни ташкил этади. (Фақат хорижий кредит линиялари маблағлари ҳисобидан молиялаштириладиган кредитлар учун). Бир маротабалик коммиссион тўлов шартнома суммасига нисбатан, ссуда ҳисоб рақамидан дастлабки маблағ ажратилган кунда миллий валюта сўмда Марказий банкнинг расмий курси бўйича ҳисобланади.

6.2 Кредитдан фойдаланганлик учун фоизлар йиллик {фоиз миқдори} миқдорида кредит тақдим этилган санадан уни тўлиқ тўлашгача бўлган санага қадар кунлик ҳисобланади. Фоизларни ҳисоблашда жорий календар йилида кредитдан фойдаланган ҳақиқий кунлар миқдоридан келиб чиқилади.

6.3 Қарз олувчи томонидан кредитдан фойдаланганлик учун фоизлар тўлов ҳужжатига асосан тўлов жадвалида кўрсатилган муддатларда тўланади.

7. Қарз олувчининг ҳуқуқ ва мажбуриятлари

7.1 Қарз олувчи қуйидаги ҳуқуқларга эга:

7.1.1 гаров таъминоти юзасидан баҳоловчи ва суғурта компаниясини ўз ихтиёрига асосан танлаш;

7.1.2 кредитдан фойдаланиш, уни сўндириш билан боғлиқ масалалар бўйича кредиторнинг мансабдор шахсларига мурожаат қилиш;

7.1.3 шартнома ва қўшимча шартномаларни имзо қўймасдан олдин танишиб чиқиши учун ўзи билан олиб кетиш;

7.1.4 шартнома ёки қўшимча шартнома тузилгандан кейин ва пул маблағлари олингунга қадар бўлган даврда кредит олишдан бепул асосда воз кечиш;

- 7.1.5 исталган вақтда жарима санкцияларсиз кредитни муддатидан олдин сўндириш;
- 7.1.6 кредит ажратиш жараёни юзасидан қонун ҳужжатларида белгиланган талаб ва қоидалар тўғрисида кредитордан маслаҳатлар олиш;
- 7.1.7 кредитордан шартномада белгиланган шартлар асосида белгиланган миқдорда кредит маблағини ўз вақтида ажратилишини талаб қилиш;
- 7.1.8 кредитор томонидан шартномада кўзда тутилган кредит узрли сабабларсиз ёки кечиктириб ажратилгани учун неустойка тўлашни талаб қилиш;
- 7.1.9 кредит ҳисоб рақамидаги айланмалар тўғрисида маълумотлар олиш;
- 7.1.10 қонун ҳужжатларида белгиланган низони судгача ҳал қилиш усуллари, шу жумладан музокаралар ўтказиш орқали, қўллаш.

7.2 Қарз олувчининг мажбуриятлари:

- 7.2.1 ажратилган кредит ва унга ҳисобланган фоизларни мазкур шартноманинг ажралмас қисми сифатида илова қилинган қайтариш жадвалига асосан тўлаш;
- 7.2.2 кредит маблағларидан фақат шартноманинг 3.8-бандида кўрсатилган мақсадлар доирасида фойдаланиш, шунингдек, шартноманинг 3.9-бандида кўрсатилган мақсадларда фойдаланмаслик;
- 7.2.3 кредитни олишга ва ундан фойдаланишга бевосита алоқадор бўлган молиявий ҳисоботлар, шартномалар ва бошқа ҳужжатлар билан кредиторнинг тўсиксиз танишишига имкон бериш;
- 7.2.4 кредиторга тўлов муддати келганда қарз олувчининг барча (ҳар қандай) ҳисобварақларидан олдиндан берилган акцепт билан тўлов ҳужжати (тўлов талабномаси ёки мемориал ордер) орқали шартномадан келиб чиқадиган ҳар қандай мажбуриятларни тўлаш учун пул маблағларини ҳисобдан чиқариш ҳуқуқини бериш (неустойка ҳам шулар жумласидан). Қўйилган талабнома мазкур шартномага асосан қарз олувчи томонидан акцептланган ҳисобланади.;
- 7.2.5 ўзининг мулкчилик ёки эгалик (ташқилий-ҳуқуқий шаклининг ўзгариши, таъсисчилар, бошқарув органларидаги таркибий ўзгартиришлар ва бошқалар) шакли ўзгариши, қайта ташкил этилиши ёки фаолиятининг тўхтатилиши, шунингдек, жойлашган манзилининг ўзгариши, фаолият юритиши учун таъсир этувчи лицензия ва бошқа рухсат берувчи ҳужжатларининг бекор қилинганлиги, амал қилиш муддатлари тугаганлиги, тўхтатилганлиги, қарз олувчи билан алоқа ўрнатишда фойдаланадиган алоқа маълумотлари ҳамда алоқа усуллариининг ўзгариши ҳақида кредиторни 10 кун аввал ёзма равишда хабардор қилиш;
- 7.2.6 ўзининг молиявий ёки мол-мулкига оид ҳолатини ёмонлаштирадиган, унинг тўлов қобилиятига таъсир кўрсатадиган фактлар, шунингдек, кўрсатилган ҳолатларни бартараф этиш учун кўрилаётган чоралар ҳақида кредиторга ёзма шаклда зудлик билан хабар бериш;
- 7.2.7 бегоналаштирилаётган мол-мулк қиймати қарз олувчи активлари баланс қийматининг 25 % дан ортиқ бўлган ва қарз олувчига эгалик ҳуқуқи асосида тегишли бўлган мол-мулк бошқа шахснинг ихтиёрига ўтаётгани ҳақида кредиторни олдиндан ёзма шаклда хабардор қилиш;
- 7.2.8 кредиторни қарз олувчи томонидан очиладиган барча ҳисобварақлари ва бошқа кредит ташкилотларидан жалб қилинаётган кредитлари ҳақида тегишли ҳолат рўй беришидан ва/ёки тегишли ҳаракат амалга оширилишидан 5 иш куни давомида хабардор қилиш;
- 7.2.9 ҳисоботлар учун қонунчилик томонидан ўрнатилган муддатда кредиторга баланс манбалари кўрсатилган ва тегишли маълумотномалар билан бирга молиявий ва статистик ҳисоботларни тақдим этиш. Кредиторнинг сўровига кўра, кредитор қарз

олувчининг молиявий ҳолатидан келиб чиқиб талаб қилиши мумкин бўлган барча зарур маълумот ва ҳужжатларни, кредит маблағларини мақсадли ишлатилганлигини тасдиқловчи ҳужжатларни (шартнома, ҳисобварақ фактура, юк хати, божхона юк декларацияси ва бошқалар) белгиланган муддатларда кредиторга тақдим этилишини таъминлаш, шунингдек, 5 иш куни давомида кредит ва унга ҳисобланган фоизни вақтида ва тўлалигича тўлашга таъсир кўрсатадиган бошқа ҳолатлар ҳақида кредиторни хабардор қилиш;

7.2.10 шартнома имзоланган санадан 5 иш кунидан кечикмасдан *{жераксизи истисно қилинсин}*:

- a) кредит таъминоти сифатида гаровга қўйиш учун *{кўчар ёки кўчмас мулк}*ка тегишли зарур ҳужжатларни кредиторга тақдим этиш ёки уларни учинчи шахслар томонидан тақдим этилишини таъминлаш;
- b) шартнома бўйича ўз мажбуриятларининг бажарилишини таъминлаш учун гаров/ипотека ҳақида шартнома тузиш ёки шартнома тузишни таъминлаш;
- c) шартномага асосан кредит таъминоти оид барча талабларни бажариш, жумладан, кредит таъминоти сифатида тақдим қилинаётган мол-мулкларни (ёки мулкрий ҳуқуқларни) кредит муддатига суғурта қилиш, гаров шартномаларини қонунчиликда белгиланган тартибда расмийлаштириш, ваколатли органларда рўйхатдан ўтказиш ҳамда тақиқ қўйиш ёки таъминот сифатида кафиллик тақдим қилинаётган бўлса, кафиллик шартномаларини қонуний тартибда расмийлаштириш;
- d) ипотека шартномасини давлат рўйхатидан ўтказиш бўйича барча ҳаракатларни амалга оширишда кредиторга барча зарурий ёрдамни кўрсатиш (барча зарур ҳужжатларни тақдим этиш ҳам шу жумладан).

7.2.11 ажратилган кредитлар учун 125 фоиздан кам бўлмаган қийматдаги ликвидли бўлган таъминот турларини тақдим қилади. Кредитор томонидан мониторинг, ундирув давомида ёки бошқа сабабларга кўра қарз олувчи томонидан тақдим қилинган таъминот кредит мажбуриятларини қоплашга етарли эмас, деб топилган тақдирда, етарлича миқдорда қўшимча таъминот тақдим қилади ҳамда уни тегишли тартибда расмийлаштирилишини таъминлайди;

7.2.12 мазкур шартнома асосида хорижий кредит линиялари ҳисобидан кредит маблағлари ажратилган тақдирда, ушбу кредит маблағлари ҳисобига асосий капиталга киритилган инвестицияларнинг ўзлаштирилиши ҳақидаги маълумотларни тўғридан-тўғри хорижий кредит сифатида тўлиқ ҳажмда амалдаги қонунларда белгиланган тартибда давлат статистика ҳисоботи шаклларида қатъий тартибда акс эттиради;

7.2.13 кредитланаётган фаолиятни амалга оширилиши жараёнида банкнинг экологик ва ижтимоий менежмент тизими тўғрисидаги Низом ҳамда қарз олувчи томонидан тақдим ҳолларда атроф-муҳит ва ижтимоий хатарларни камайтириш бўйича чоратадбирлар талабларига амал ҳам қилиш мажбуриятини олади;

7.2.14 кредитланаётган фаолиятни амалга оширилиши жараёнида Ўзбекистон Республикасининг меҳнат тўғрисидаги қонун ҳужжатлари талабларига амал қилиш мажбуриятини олади, шу жумладан:

- a) иш жойидаги хавфсизлик нормалари;
- b) болалар меҳнатининг йўқлиги;
- c) ишчилар бандлигига оид камситишларнинг йўқлиги;
- d) мажбурий меҳнатнинг йўқлиги.

7.2.15 қарз олувчи миллий валюта ҳисобидан ажратилган кредит маблағини муддатидан олдин қайтариш учун кредиторни 15 кун олдин хабардор қилади, шунингдек, кредитор томонидан жалб қилинган маблағни муддатидан олдин

қайтариш бўйича хорижий хамкор томонидан комиссия тўлов белгиланган тақдирда, қарз олувчи ушбу комиссия тўловни тўлиқ қопланишини таъминлайди (кичик тадбиркорлик субъектлари бундан мустасно);

7.2.16 Кредит шартномаси муддати мобайнида бошқа банкларда ҳисоб варақ очишда кредитор билан келишиш;

7.2.17 Банк ҳисоб варақларига хизмат кўрсатиш шартномаси шартларига ушбу кредит шартномаси муддати давомида ўзгартириш киритмаслик.

8. Кредиторнинг ҳуқуқ ва мажбуриятлари

8.1 Кредитор қуйидаги ҳуқуқларга эга:

8.1.1 кредитлаш жараёнида кредитор қарз олувчининг молиявий-хўжалик ҳолатини текширишга ва шартнома бўйича мажбуриятларни бажаришни таъминлаш учун қабул қилинган гаров предметининг ҳақиқий ҳолатини текшириш;

8.1.2 қарз олувчини лозим даражада текшириш билан боғлиқ бўлган тўлиқ ёки қисман хорижий тилда тузилган ҳужжатлар давлат тилига ёки рус тилига таржимаси билан талаб қилиш, кредитни сўндириш жараёнида гумонли ва (ёки) шубҳали операциялар аломатлари мавжуд операциялар бажарилганда операция ҳақидаги қўшимча маълумотларни, жумладан пул маблағлари манбалари тўғрисидаги маълумотларни олиш юзасидан миқозга муурожаат қилиш ҳамда тақдим қилинган ҳужжатлар нусхаларининг тўғрилигига гумон ёки бошқа зарурат пайдо бўлган тақдирда, танишиш учун ҳужжатларнинг асл нусхалари тақдим қилинишини талаб қилиш;

8.1.3 қарз олувчи томонидан атайин нотўғри бўлган ҳужжатлар тақдим этилганда ёки қонун ҳужжатларига мувофиқ сўраладиган ҳужжатлар тақдим этилмаганда, қарз олувчи жойлашган ери (почта манзили) бўйича ўрганиш, юридик шахс миқознинг бошқарув органи ёки юридик шахс номидан ишончномасиз фаолият кўрсатиш ҳуқуқига эга бўлган шахс ўзининг жойлашган ери (почта манзили) бўйича мавжуд бўлмаганида ҳамда жинойий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга, терроризмни молиялаштиришга ва оммавий қирғин қуролини тарқатишни молиялаштиришга қарши курашиш тўғрисидаги қонун ҳужжатларида белгиланган ҳолларда кредит ажратишни тўхтатиб қўйиш;

8.1.4 кредитор шартномада кўрсатилган ҳолатларга оидинлик киритиш учун қарз олувчидан ҳар қандай маълумотни сўраш, тасдиқловчи ҳужжатларни тақдим этишини талаб қилиш, шунингдек, бошқа ҳаракатларни амалга ошириш;

8.1.5 кредит таъминотига оид барча талаблар бажарилгач, кредит суммасини ажратиш;

8.1.6 тегишли тўлов муддатлари бузилганда, кредитор шартнома бўйича кредит тани, кредитдан фойдаланганлик учун фоизлар ва бошқа тўловларни тўлов ҳужжатлари (тўлов талабномаси, мемориал ордер) орқали ундириб олиш;

8.1.7 кредитор шартнома бўйича қарздорликни тўлаш учун қарз олувчининг ҳисобварағига тушган пул маблағларини, шу жумладан, қарз олувчи томонидан (олдиндан берилган акцепт) банкка берилган ваколат асосида ҳисобдан чиқарилган, шунингдек, учинчи шахслар томонидан, шу жумладан, кафиллар томонидан ўтказиб берилган ва тўлов ҳужжатида кўрсатилган тўловнинг мақсадидан қатъи назар қуйидаги навбатда йўналтиришга ҳақли:

- а) биринчи навбатда – кредиторнинг мажбуриятларни бажаришга сарфланган харажатларини шу жумладан, ундирув харажатларини қоплаш;
- б) иккинчи навбатда – неустойкалар (жарима, пеня);
- с) учинчи навбатда – кредитдан фойдаланганлик учун фоизлар;

d) тўртинчи навбатда – асосий қарз.

8.1.8 линия доирасида кредит ажратилганда, кредитор қуйидаги ҳолатлардан бири юз берган тақдирда, линия доирасида кредит тақдим қилишни тўхтади:

a) қарз олувчи мазкур шартнома ҳамда алоҳида шартномалар бўйича ўз зиммасига олган мажбуриятларни тўлиқ ўз вақтида ёки лозим даражада бажарилмаганида;

b) қарз олувчининг фаолиятига сезиларли таъсир кўрсатувчи муддати ўтган дебиторлик қарздорликлари мавжуд бўлганда;

c) муддати ўтказиб юборилган кредиторлик қарзлари мавжуд бўлганда;

d) таъминотининг бозор баҳоси мажбуриятларни камида 125 фоиз қоплаши учун етарли бўлмаганда;

e) қарз олувчи ёки кафилнинг молиявий ҳолати ёмонлашганлиги;

f) банк розилигисиз учинчи шахсларга кафиллик ёки кафолат берилиши;

g) банк розилигисиз бошқа банк ёки хўжалик юритувчи субъектлардан қарз ва бошқа мажбуриятларнинг олинishi;

h) таъминот ҳолатининг ёмонлашиши, унинг ўғриланиши, талон-торож қилиниши, ликвидлигининг пасайиши, бозор конъюктураси нархларининг камида 25 фоизга пасайиб кетиши ёки бошқача ҳолатлар натижасида кредит таъминланмай қолиш хавфининг вужудга келиши, башарти таъминотни ўзгартириш ёки қўшимча таъминот тақдим этиш бўйича банк талабининг бажарилмаслиги;

i) кредит мониторингидан бўйин товлашлик ёки банк ходимлари (жалб қилинган мутахассислар)ни мониторинг ўтказишига ҳар қандай усуллар билан тўсқинлик қилиши;

j) банкка ушбу шартномада назарда тутилган ҳужжатларни тақдим этмаслиги ёки ҳаққоний бўлмаган ҳужжатлар ва маълумотларнинг тақдим этилиши;

k) кредит ва унга ҳисобланган фоизларни шартномада белгиланган муддатдан 30 кун ва ундан ортиқ муддатга кечиктирилиши;

l) кредит ва унга ҳисобланган фоизларни мунтазам равишда кечиктириб тўланиши, яъни ўн икки ой давомида мазкур шартноманинг ажралмас қисми ҳисобланган қайтариш жадвалида қайд этилган тўлов муддатини уч ва ундан ортиқ мартаба бузилиши;

m) кредитланаётган фаолиятни амалга оширилиши жараёнида шартноманинг 7.2.13 банди талабларининг бузилганлиги;

n) Ўзбекистон Республикаси Марказий банки ёки суд томонидан банк лицензияси чақириб олинганда, айрим банк операциялари тўхтатилганда, лицензия амал қилиши вақтинча тўхтатилиши оқибатида вазиятнинг жиддий ўзгариши натижасида.

8.1.9 Қарз олувчи томонидан ушбу шартноманинг 13.4-бандида кўрсатилган шартномани жиддий бузиш ҳолатлари содир қилинганлиги аниқлаган тақдирда, кредитор шартномани муддатидан олдин бир томонлама ёки суд тартибида бекор қилиб, кредит қарздорликларини қоплаш учун ундирувни кредит таъминотига қаратишга ҳақли;

8.1.10 қарз олувчи шартномада белгиланган муддатда қарз суммасини муддатида қайтаришга қодир эмаслигидан аниқ-равшан далолат берувчи ҳолатлар аниқланганда, кредитор кредитни тақдим этиш мажбуриятидан воз кечиш;

8.1.11 қарз олувчи кредит шартномаси бўйича қарзнинг асосий суммасини қайтариш ва (ёки) фоизларни тўлаш муддатларини бузганда, кредитор кредит шартномасида назарда тутилган усулда низони судгача ҳал қилиш юзасидан ўз талабномасини истеъмолчига етказишга ҳақли;

8.1.12 қарз олувчи – якка тартибдаги тадбиркорнинг ўлимида ёки қарз олувчи – юридик шахснинг қайта тузилишида кредитор қарз олувчининг ҳуқуқий ворисидан кредит суммасини муддатидан олдин қайтариш ва ҳисобланган фоизларни тўлаш ҳамда мазкур шартнома бўйича келиб чиқадиган бошқа тўловларни амалга оширишни талаб қилишга ҳақли.

8.2 Кредиторнинг мажбуриятлари:

8.2.1 қарз олувчи томонидан шартномага асосан кредит (қарз) бўйича қарздорлик суммасини тўлаш мажбурияти тўлиқ бажарилган санадан бошлаб уч иш кунидан кечиктирмаган ҳолда мазкур қарз бўйича гаровда турган мулкни тақикдан чиқариш ва гаров сифатида бўлган мол-мулкка нисбатан кредиторнинг ҳуқуқлари тўғрисидаги ёзувни гаров реестридан чиқариш;

8.2.2 қарз олувчига кредит шартномасида назарда тутилган кредитни беришдан бутунлай ёки қисман бош тортган тақдирда, ушбу кредит бўйича маблағлар беришни тўхтатиб қўйиш тўғрисида қарор қабул қилинган санадан бошлаб кейинги иш кунидан кечиктирмасдан қарз олувчига кредит бериш тўхтатилганлиги ва унинг сабаблари юзасидан ёзма хабарнома юбориш;

8.2.3 кредит шартномаси бўйича муддати ўтказиб юборилган қарздорлик юзага келганда, қарз олувчи зиммасидаги қарз юки янада ошиб кетишининг олдини олиш мақсадида муддати ўтказиб юборилган қарздорлик юзага келган санадан бошлаб 7 (етти) календар куни давомида қарз олувчи билан шартномада келишилган ҳар қандай алоқа боғлаш усулларида, шу жумладан электрон алоқа воситаларидан ёки қонунчилик ҳужжатларида назарда тутилган бошқа усуллардан фойдаланиб, қарз олувчига муддати ўтказиб юборилган қарздорлик юзага келганлиги ҳақида (тақдим этилган сўндириш жадвалидан келиб чиққан ҳолда) хабар бериш.

9. Тарафларнинг жавобгарлиги

9.1 Кредитор кредитни асосиз равишда ўз вақтида ажратмаган тақдирда тўлов кечиктирилган ҳар бир кун учун қарз олувчига кредитнинг кечиктирилган суммасидан 0,2 фоиз ҳажмида пеня тўлаш. Ҳисобланган жами пеня миқдори бажарилмаган ёки лозим даражада бажарилмаган мажбуриятнинг 50 фоизидан ошиб кетмаслиги лозим.

9.2 Шартнома доирасида келиб чиқадиган мажбуриятларни бажарилишини таъминлаш учун қарз олувчи мазкур шартноманинг 2.10-бандида қайд этилган таъминотларни тақдим этади ёки тақдим этилиши юзасидан шартномалар тузилишини таъминлайди.

9.3 Қарз олувчи кредит маблағларидан мақсадсиз фойдаланганлиги аниқланса, мақсадсиз ишлатилган кредит маблағи суммасига нисбатан 25 фоиз миқдорида бир мартабалик жарима тўлайди.

9.4 Қарз олувчи томонидан олинган кредит қайтариш жадвалида белгиланган муддатларда тўланмаган тақдирда, тўлов муддати ўтган кундан бошлаб, муддати ўтган кредит суммага нисбатан белгиланган фоиз ставкаси 1,5 (бир бутун ўндан беш) баробарга оширилган ҳолда ҳисоблаб ундирилади.

Қарз олувчи кредит тўловларини ўз вақтида тўламаган ҳамда улар юзасидан муддати ўтган қарзлар юзага келган ҳолларда тўлов кечиктирилган ҳар бир кун учун банкка муддати ўтган кредит қарздорлигига нисбатан 0,2 фоиз, муддати ўтган фоиз тўловларига нисбатан 0,2 фоиз миқдорида пеня тўлайди.

Пеня қарз олувчи томонидан муддати ўтказиб юборилган суммадан тўлов амалга оширилиши керак бўлган кундан қарз олувчи томонидан муддати ўтган мажбурият

бажарилгунга қадар ҳисобланади. Ҳисобланган жами пеня миқдори бажарилмаган ёки лозим даражада бажарилмаган мажбуриятнинг 50 фоизидан ошиб кетмаслиги лозим.

10. Шартнома бўйича ҳуқуқлардан воз кечиш

10.1 Кредитор шартнома бўйича талаб қилиш ҳуқуқидан тўлалигича ёки қисман учинчи шахслар фойдасига воз кечиши мумкин.

10.2 Кредитор кредит бўйича талаб қилиш ҳуқуқидан воз кечилган тақдирда учинчи шахсларга, юридик ва молиявий маслаҳатчиларга банк сирини ташкил қиладиган, қарз олувчи ва унинг операциялари тўғрисидаги маълумотларни тақдим этишга ҳақли.

10.3 Қарз олувчи кредитор билан келишмаган ҳолда ўз ҳуқуқларидан воз кечиш ва шартнома бўйича мажбуриятларини қандай шаклда бўлмасин учинчи шахсларга топширишга, ўтказишга ҳақли эмас.

11. Коррупцияга қарши курашиш

11.1 Тарафлар, уларнинг аффилланган шахслари, ходимлари ёки бошқа иштирокчилари ушбу шартнома шартларини бажаришда иккинчи томоннинг қарор қабул қилишига таъсир ўтказиш мақсадида бевосита ёки билвосита пул маблағлари, қимматликлар ёки хизматлар таклиф қилиши, бериши, тақдим этиши тақиқланади.

11.2 Тарафлар, уларнинг аффилланган шахслари, ходимлари ёки бошқа иштирокчилари ушбу шартнома шартларини бажаришда қарор қабул қилишига таъсир ўтказиш мақсадида шартноманинг бошқа иштирокчилари томонидан бевосита ёки билвосита пул маблағлари, қимматликлар ёки хизматлар тақдим этиш бўйича таклифини рад қилиши лозим.

11.3 Агар шартнома тарафларида ушбу шартнома шартларини бажариш билан боғлиқ коррупцион ҳаракат содир этилганлиги тўғрисида маълумот, шубҳа, шубҳага асос бўлувчи далилга эга бўлса, бу тўғрисида иккинчи томонга ёзма шаклда хабар бериш мажбуриятини олади.

11.4 Хабарни олган тараф ҳақиқатда коррупцион ҳаракат содир этилмаганлигини ёки содир этилмаслиги тўғрисида тасдиққа эга бўлгунча ушбу шартнома бўйича ўз мажбуриятларини бажаришни тўхтатиб туриш ҳуқуқига эга.

11.5 Пора бериш эвазига иккинчи тараф вакилини, аффилланган шахсини, ходимини шартнома шартларини бажаришда ўзига оғдириб олган тараф иккинчи томонга етказилган зарарларни қоплаб бериш мажбуриятини олади.

12. Бошқа шартлар

12.1 Қарз олувчининг тегишли сўрови банкда рўйхатдан ўтказилган кундан бошлаб беш иш куни ичида қарз олувчи томонидан берилган ариза ва унга кредит берилганлигини тасдиқловчи ҳужжат ҳамда бир иш куни ичида кредит шартномаси бўйича қарз олувчи томонидан мажбуриятлари тўлиқ бажарилганлигини тасдиқловчи ҳужжат тақдим этилади.

12.2 Қарз олувчи кредит мажбуриятларини бажаришни таъминлаш учун қилинган барча харажатларни тўлашни ўз зиммасига олади.

12.3 Мажбуриятларини бузган тараф шартномада кўзда тутилган жавобгарликка қўшимча равишда бошқа тарафга етказилган зарарни қоплаш мажбуриятини ўз зиммасига олади.

12.4 Қарз олувчи шартнома бўйича пул мажбуриятлари лозим даражада бажарилишига барча мол-мулки, активлари ва қарз олувчи томонидан шартнома бўйича мажбуриятлари

тўлиқ ёки қисман бажарилмаганида ҳақиқий қарздорлик суммасини ундиришга қаратилиши мумкин бўлган банклардаги ҳамма ҳисобварақларидаги маблағлари, шунингдек, шартнома бажарилиши билан боғлиқ барча харажатлар, шу жумладан суд ва бошқа харажатлар учун жавобгар бўлишини тасдиқлайди ва кафолат беради.

12.5 Кредит маблағлари ҳисобидан амалга оширалаётган халқаро транзакциялар Ўзбекистон Республикасидан ташқарида бошқа давлатлар қонун ҳужжатлари доирасида тўхтатиб ёки ишга солинмай (музлатиб) кўйилганда банк жавобгар ҳисобланмайди ва бу мижозни кредит мажбуриятларини бажаришдан озод қилмайди.

12.6 Гаров предмети сифатида тақдим этилган бирдан-бир турар жой фақат суд тартибида ундирилади ва у оммавий савдолар орқали реализация қилинади (қонун ҳужжатларида назарда тутилган ҳоллар бундан мустасно).

12.7 Қарз олувчининг хорижий валютада кредит олишга бўлган танлови ва бундай танловга кўра хорижий валюта курсининг ўзгариши натижасида хорижий валютада олинган кредит бўйича миллий валютадаги қарз юқининг ошиши билан боғлиқ равишда келиб чиқадиган оқибатлар қарз олувчининг таваккалчилиги ҳисобланади.

12.8 Тарафлар томонидан бир-бирига жўнатиладиган ҳар қандай хабарнома, талабнома ёки бошқа хатлар ёзма шаклда амалга оширилиши шарт. Бундай хабарнома ёки хат почта, хабарномани олганини тасдиқловчи буюртма хат, факс, электрон манзил орқали почта ва электрон манзилга ёки шартномада кўрсатилган факс рақамига йўлланган хабарномалар лозим даражада жўнатиладиган деб ҳисобланади. Почта хабари/хати почтадан кўрсатилган манзилда олувчи шахс йўқлиги туфайли белгиси билан қайтарилган ҳолларда ҳам жўнатиладиган, деб ҳисобланади.

12.9 Шартномани бажарилишида тарафлар мазкур шартнома шартларига ҳамда Ўзбекистон Республикасининг қонун ҳужжатларига таянишади.

13. Шартноманинг кучга кириши, ўзгартириш ва бекор қилиш тартиби

13.1 Мазкур шартнома бир хил юридик кучга эга бўлган икки нусхада тузилиб, шартноманинг бир нусхаси банкда, иккинчи нусхаси қарз олувчида сақланади. Қарз олувчи ёки унинг ваколатли вакилига шартнома имзоланган кунда унинг битта асл нусхаси тақдим этилади.

13.2 Шартнома тарафлар томонидан имзоланган пайтдан бошлаб кучга киради ва тарафлар томонидан мажбуриятлар тўлиқ бажарилгунга қадар амал қилади.

13.3 Шартномага тегишли ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш ҳақидаги келишув ёзма шаклда тузилади ва тарафлар томонидан имзоланган пайтдан бошлаб кучга киради.

13.4 Қарз олувчи томонидан қуйидаги ҳолатлардан ҳеч бўлмаса биттасига йўл қўйилган тақдирда шартномани жиддий бузиш деб ҳисобланади ва бунда кредитор шартномани, қўшимча шартномани бир тарафлама ёки суд тартибида муддатидан олдин бекор қилиши ҳамда кредит ва унга ҳисобланган фоизларни муддатидан олдин қайтариб олиши мумкин:

- a) кредитнинг мақсадсиз ишлатилганлиги (бунда кредитор томонидан ажратилган кредит маблағининг мақсадсиз ишлатилган қисми муддатидан олдин қайтарилади) ёки кредит маблағини мақсадли ишлатилганлигини тасдиқловчи ҳужжатларни ушбу ҳужжатлар расмийлаштирилган санадан 10 кун муддат ичида кредиторга тақдим этилмаса;
- b) қарз олувчи томонидан шартнома шартларини бажарилмаслиги, шартномада кўрсатилган тасдиқлаш ва кафолатларнинг бузилиши;
- c) қарз олувчи ёки кафилнинг молиявий ҳолати ёмонлашганлиги;
- d) кредитор розилигисиз учинчи шахсларга кафиллик ёки кафолат берилиши;

- e) кредитор розилигисиз бошқа банк ёки хўжалик юритувчи субъектлардан қарз ва бошқа мажбуриятларнинг олиниши;
- f) таъминот ҳолатининг ёмонлашиши, унинг ўғриланиши, талон-торож қилиниши, ликвидилигининг пасайиши, бозор конъюктураси нархларининг камида 25 фоизга пасайиб кетиши ёки бошқача ҳолатлар натижасида кредит таъминланмай қолиш хавфининг вужудга келиши, башарти таъминотни ўзгартириш ёки қўшимча таъминот тақдим этиш бўйича кредитор талабининг бажарилмаслиги;
- g) кредит мониторингидан бўйин товлашлик ёки кредитор ходимлари(жалб қилинган мутахассислар)ни мониторинг ўтказишига ҳар қандай усуллар билан тўсқинлик қилиши;
- h) кредиторга ушбу шартномада назарда тутилган ҳужжатларни тақдим этмаслиги ёки ҳаққоний бўлмаган ҳужжатлар ва маълумотларнинг тақдим этилиши;
- i) кредит ва унга ҳисобланган фоизларни шартнома ва қўшимча шартномада белгиланган муддатдан 30 кун ва ундан ортиқ муддатга кечиктирилиши;
- j) кредит ва унга ҳисобланган фоизларни мунтазам равишда кечиктириб тўланиши, яъни ўн икки ой давомида мазкур шартноманинг ажралмас қисми ҳисобланган қайтариш жадвалида қайд этилган тўлов муддатини уч ва ундан ортиқ мартаба бузилиши;
- к) кредитланаётган фаолиятни амалга оширилиши жараёнида шартноманинг 7.2.13 банди талабларининг бузилганлиги.

14. Махфийлик

14.1 Шартномани тузиш ва бажариш вақтида тарафлар бир-биридан олган барча маълумотлар махфий ахборотлар деб тан олинади.

14.2 Шартномани тузиш ва ундан келиб чиқадиган мажбуриятларни бажариш чоғида бошқа тарафнинг тижорат сири ҳисобланган махфий ахборотлар ва маълумотларни иккинчи тараф ахборот эгасининг ёзма розилигисиз ошкор қилмаслик мажбуриятини олади.

14.3 Мазкур талаб шартноманинг амал қилиш муддатига ҳамда унинг муддати тугаган вақтдан бошлаб 3 йил давомида амал қилади.

14.4 Ушбу талабларни бузган тараф бунинг оқибатида иккинчи тарафга етказилган барча зарарни тўлиқ ҳажмда қоплайди.

14.5 Кредитор ўз ҳуқуқлари ва манфаатлари ёки уларни ҳимоя қилиш мақсадида қарз олувчи кредиторга қарз олувчи тўғрисидаги ҳар қандай маълумотларни учинчи шахсларга ошкор этиш (топшириш) учун сўзсиз розилигини билдирган ҳисобланади.

14.6 Қарз олувчи кредиторга шартномада кўрсатилган ёки шартнома тузилиши ва бажарилишида кредиторга тақдим этилган қарз олувчининг барча маълумотлари билан ишлаш ва топширишга мазкур шартномага асосан розилигини тасдиқлайди. Шу жумладан, шартнома бўйича ҳуқуқий ворислик тартибида кредиторнинг ҳуқуқ ва мажбуриятлари бошқа шахсга ўтганда, уларни учинчи шахсга топширишга ҳам розилик беради. Кафил ва ёки мулкый кафил бундай маълумотларни учинчи шахсларга тақдим этиш қарз олувчининг қонун билан муҳофаза қилинадиган банк ва бошқа сирларининг бузилиши бўлиб ҳисобланмаслигига мазкур шартномага биноан розилигини билдирган ҳисобланади.

15. Форс-мажор

15.1 Енгиб бўлмайдиган кучлар (форс-мажор) ҳолатлари - бу тарафларнинг иродаси, хоҳишига боғлиқ бўлмаган табиат ҳодисалари (зилзила, кўчки, бўрон ва хоказо), ижтимоий-иқтисодий ҳолатлар (уруш ҳолати, қамал, давлат манфаатларини кўзлаб импорт ва экспортни тақиқлаш ва бошқалар), халқаро, банклараро ва Банкнинг электрон тўлов ҳамда таъминот тизимидаги носозлик, Банкнинг дастурий таъминот тизимида қилинган таҳдид (хужумлар) сабабли юзага келган шароитларда тарафларга мажбуриятларни бажариш имконини бермайдиган фавқулодда, олдини олиб бўлмайдиган ва кутилмаган ҳолатлардир.

15.2 Форс-мажор ҳолатлари юзага келган вақтда тарафлар ушбу ҳолатлар бартараф этилгунигача қадар шартномавий мажбуриятларини бажаришдан озод бўлади. Форс-мажор ҳолати 90 кун мобайнида бартараф этилмаган тақдирда шартнома бекор қилиниши мумкин.

15.3 Форс-мажор ҳолатлари бошланганлиги ёки яқунланганлиги ҳақида бир тараф иккинчи тарафни 3 иш куни ичида бу ҳақда ёзма равишда хабардор қилиши шарт. Хабарномалар барча алоқа воситалари орқали юборилиши мумкин.

16. Низоларни ҳал қилиш тартиби

16.1 Тарафлар мазкур шартномани бажариш вақтида юзага келган келишмовчилик ёки низоларни музокара йўли билан ҳал этадилар.

16.2 Ўзаро келишув имконияти бўлмаганда, ҳуқуқи бузилган тараф томонидан юборилган талабнома ёки огоҳлантириш хатига иккинчи тараф мазкур талабнома ёки огоҳлантириш хатида кўрсатилган муддат ичида жавоб бериши лозим.

16.3 Талабнома ёки огоҳлантириш хатини тарафга шахсан топшириш, электрон почта манзилига юбориш ёки почта алоқа хизмати орқали буюртма хат билан юбориш йўли билан амалга оширилади.

16.4 Келишув йўли билан ҳал этилмаган низолар Ўзбекистон Республикаси қонунчилигида белгиланган тартибда кредиторнинг филиали/бўлинмаси жойлашган ҳудуддаги судда ҳал этилади.

17. Тарафларнинг қайд этиш маълумотлари ва имзолари

Кредитор	Қарз олувчи
Манзили _____	Манзили _____
МФО _____ ИНН _____	МФО _____ ИНН _____
х/р _____	х/р _____
Алоқа маркази 0 800 1 200 200	Банк _____
E-mail: contact@hamkorbank.uz	Телефон _____
Банк вакили _____	Раҳбари _____
М.Ў.	Бош ҳисобчиси _____